EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 11. 2020
COM(2020) 756 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o celkovom fungovaní úradných kontrol vykonávaných v členských štátoch (2017 – 2018) na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, zdravie rastlín a prípravky na ochranu rastlín

{SWD(2020) 283 final}

OBSAH

1. ZHRNUTIE 1
2. ÚVOD 2
3. PRÁVNY RÁMEC 3
4. PRESKÚMANIE VÝROČNÝCH SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV 4
   - 4.1. Prijatie a preskúmanie výročných správ členských štátov 4
   - 4.2. Organizácia a vykonávanie úradných kontrol 5
     - 4.2.1. Operačné a strategické ciele 5
     - 4.2.2. Plánované a prebiehajúce úradné kontroly 5
     - 4.2.3. Osobitné kontrolné činnosti 6
     - 4.2.4. Zdroje 7
   - 4.3. Celkové dodržiavanie potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat a pravidiel pre ekologické poľnohospodárstvo 7
     - 4.3.1. Druhy nedodržania predpisov 7
     - 4.3.2. Analýza nedodržania predpisov 8
   - 4.4. Vnútroštátne systémy auditu 8
     - 4.4.1. Interné a/alebo externé audity úradných kontrol 8
     - 4.4.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov 9
   - 4.5. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti vykonávania národných plánov kontroly 9
     - 4.5.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych a krmivárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a vlastníkmi podnikov 9
     - 4.5.2. Presadzovanie práva: opatrenia prijaté v prípadoch nedodržania predpisov 10
     - 4.5.3. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania útvarov vykonávajúcich úradné kontroly 10
   - 4.6. Celková výkonnosť systému kontrol pri vykonávaní národných plánov kontroly 10
   - 4.7. Zmeny plánu MANCP 11
5. KONTROLNÉ ČINNOSTI ÚTVAROV KOMISIE V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH 12
   - 5.1. Audity 12
     - 5.1.1. Súhrnné správy 14
     - 5.1.2. Niekoľko bodov na zdôraznenie 14
6. NÁSLEDNÁ ČINNOSŤ KOMISIE A PRESADZOVANIE PREDPISOV 15
   - 6.1. Systematická činnosť v nadväznosti na odporúčania 15
   - 6.2. Podpora členských štátov 16
     - 6.2.1. Siete 16
     - 6.2.2. Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny (BTSF) 18
   - 6.3. Presadzovanie práva 18

7. ZÁVERY 19

Zoznam grafov

Graf 1: počet misií vykonaných v členských štátoch v rokoch 2017 – 2018 13
Graf 2: počet a druh misií vykonaných podľa jednotlivých tém v rokoch 2017 – 2018 13

1. ZHRNUTIE

V tejto správe je opísaný celkový výsledok vnútroštátnych kontrolných činností a kontrolných činností Komisie vykonaných v rokoch 2017 a 2018 s cieľom zaistiť vysokú úroveň ochrany zdravia a dôvery v oblastiach potravinového a krmivového práva, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín a prípravkov na ochranu rastlín, ekologického poľnohospodárstva a systémov kvality. Tieto oblasti majú zásadný význam pre každodenný život občanov Európskej únie (EÚ). Sú kľúčové aj pre umožnenie hladkého priebehu obchodu s potravinami, zvieratami a rastlinami v rámci samotnej EÚ, ako aj s krajinami mimo EÚ.

Členské štáty sú zodpovedné za vykonávanie úradných kontrol založených na riziku, ktoré sú podrobnejšie opísané a rozplánované v ich viacročných národných plánoch kontroly (MANCP). Cieľom úradných kontrol je overiť, či prevádzkovatelia dodržiavajú v rámci potravinového a krmivového reťazca platné právne predpisy. Ak sa tak nedeje, očakáva sa, že členské štáty budú uvedené právne predpisy presadzovať a podniknú kroky s cieľom zaistiť, aby títo prevádzkovatelia uvedené právne predpisy dodržiavali. Útvary Komisie prostredníctvom auditov overia vykonávanie úradných kontrol a s nimi spojených činností presadzovania práva zo strany členských štátov.

Väčšina členských štátov oznámila, že hlavnými problémami, ktoré majú vplyv na vykonávanie ich plánov MANCP, sú počet zamestnancov, finančné zdroje a/alebo zdroje týkajúce sa vybavenia. Zatiaľ čo v niektorých členských štátoch sa tieto problémy podarilo zvládnuť vďaka zlepšeniu analýzy údajov, používaniu nástrojov IT a administratívnym kontrolám, iné členské štáty oznámili, že nemohli svoje plány kontroly vykonať v plnej miere.

Komisia sa domnieva, že na kontroly na mieste musia byť k dispozícii primerané zdroje. Ak ide o taký rôznorodý problém, ako sú potravinové podvody[1], kľúčovými prvkami sú overenie správneho označovania potravín a krmív, dodržiavanie správnej hygienickej praxe pri zabíjaní zvierat, vhodné používanie prípravkov na ochranu rastlín a kontroly na mieste v tejto oblasti.

Kontroly Komisie týkajúce sa vykonávania úradných kontrol členskými štátmi v rámci potravinového a krmivového reťazca poskytujú jasnú predstavu o výsledkoch členských štátov pri overovaní a presadzovaní dodržiavania potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín zo strany prevádzkovateľov. Samy osebe významne prispievajú k procesu preskúmania právnych predpisov, ktorého cieľom je zabezpečenie vhodnosti právnych predpisov EÚ na daný účel.

Na základe kontrol Komisie, ktoré sa týkajú členských štátov, možno dospieť k záveru, že z celkového hľadiska majú členské štáty zavedené potrebné kontrolné systémy,

[1] Podvod je úmyselná činnosť podnikov alebo jednotlivcov, ktorej cieľom je oklamať kupujúcich a na základe toho získať neoprávnenú výhodu. Takéto činnosti môžu predstavovať riziko pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín alebo pre dobré životné podmienky zvierat či životné prostredie. Viac podkladových informácií sa nachádza na webovom sídle siete pre potravinové podvody.

ktorými sa zabezpečuje vykonávanie požiadaviek EÚ. V niektorých krajinách sa na základe kontrol Komisie zistili nedostatky pri vykonávaní úradných kontrol, čo naznačuje, že stále existuje priestor na zlepšenie. Komisia následne adresovala svoje odporúčania členským štátom systematickým spôsobom a v prípade potreby použila ďalšie nástroje na presadzovanie práva. Komisia navyše podporila členské štáty (a krajiny mimo EÚ) tým, že im poskytla technickú pomoc a odbornú prípravu prostredníctvom iniciatívy Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny (BTSF) a technických stretnutí odborníkov členských štátov.

V tejto správe sa uvádzajú isté odporúčania, ktorých cieľom je ešte viac posilniť systémy úradných kontrol prostredníctvom informačných sietí pre úradníkov, používania informácií zo súkromných systémov zabezpečenia kvality a zverejnenia výsledkov úradných kontrol.

2. ÚVOD

Cieľom EÚ je zaistiť vysokú úroveň ochrany zdravia a dôvery v oblastiach bezpečnosti potravín a krmív, zdravia zvierat a rastlín, dobrých životných podmienok zvierat, ekologického poľnohospodárstva a systémov kvality. Občania EÚ právom v týchto oblastiach očakávajú vysoké normy.

Je zavedený komplexný právny rámec EÚ, ktorým sa zabezpečujú dôsledné kontroly v rámci celého potravinového a krmivového reťazca, z farmy na stôl, ako aj primerané monitorovanie a súčasne sa ním zaisťuje účinný vnútorný trh a obchod s krajinami mimo EÚ.

Jedným z pilierov integrovanej politiky EÚ v oblasti bezpečnosti potravín z farmy na stôl je účinný systém úradných kontrol[2] na overovanie, či prevádzkovatelia dodržiavajú normy EÚ v rámci celého potravinového a krmivového reťazca.

Komisia zohráva v celkovom rámci kontroly na úrovni EÚ významnú úlohu[3] a v členských štátoch vykonáva kontroly vrátane auditov.

Členské štáty predkladajú Komisii výročnú správu o vykonávaní svojich úradných kontrol[4] a tá zase informuje[5] verejnosť, Európsky parlament a Radu o celkovom fungovaní kontrol v členských štátoch podľa:

- výročných správ predložených vnútroštátnymi orgánmi o ich kontrolnej činnosti,

[2] „Úradná kontrola“ je každá činnosť vykonávaná príslušným orgánom členského štátu EÚ s cieľom overiť dodržiavanie potravinového a krmivového práva, pravidiel týkajúcich sa zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín a prípravkov na ochranu rastlín, ako aj dodržiavanie príslušných požiadaviek v prípade zvierat a tovaru.

[3] Článok 116 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1).

[4] Článok 113 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625.

[5] Článok 114 nariadenia (EÚ) 2017/625.

- výsledku kontrol Komisie vykonávaných v členských štátoch.

Aktuálna správa sa vzťahuje na roky 2017 a 2018.

3. PRÁVNY RÁMEC

„Všeobecné potravinové právo“[6] pripisuje prvoradú zodpovednosť za zaistenie bezpečnosti potravín prevádzkovateľom potravinárskych/krmivárskych podnikov. Osobitné nariadenia EÚ sú venované požiadavkám na ekologickú poľnohospodársku výrobu a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby[7] a systémy kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (chránené označenia pôvodu, chránené zemepisné označenia a zaručené tradičné špeciality)[8].

Členské štáty sú povinné overiť, či prevádzkovatelia podnikov dodržiavajú platné právo EÚ. Na tento účel sa v ich plánoch MANCP opisujú systémy úradných kontrol.

Od 14. decembra 2019 sa začali uplatňovať zmeny právnych predpisov týkajúce sa týchto požiadaviek podľa nariadenia o úradných kontrolách[9]. V nariadení o úradných kontrolách sa uvádzajú požiadavky súvisiace s týmito systémami kontroly, plánom MANCP a vykonávaním úradných kontrol[10]. Najrelevantnejšie požiadavky uvedené v novom nariadení o úradných kontrolách a týkajúce sa systémov úradných kontrol a plánu MANCP sú tieto:

- rozsah pôsobnosti sa v súčasnosti vzťahuje aj na úradné kontroly v oblasti vedľajších živočíšnych produktov, zdravia rastlín, prípravkov na ochranu rastlín, ekologickej poľnohospodárskej výroby a označovania chránených označení pôvodu, chránených zemepisných označení a tradičných špecialít,
- od členských štátov sa vyžaduje, aby určili jeden orgán, ktorý bude koordinovať prípravu, koherentnosť, preskúmanie a aktualizáciu plánu MANCP a podávanie správy o tomto pláne,
- cieľom plánu MANCP je opísať jeho strategické ciele a kategorizáciu rizík úradných kontrol, ktoré sa v ňom podrobne uvádzajú,
- plán MANCP sa musí s určitými obmedzenými výnimkami sprístupniť verejnosti,
- relevantné informácie týkajúce sa organizácie a vykonávania úradných kontrol sa majú sprístupniť verejnosti, čím sa zabezpečí vysoká miera transparentnosti; túto

---

6 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

7 Nariadenie Rady (ES) č. 834/2007 z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91 (Ú. v. EÚ L 189, 20.7.2007, s. 1).

8 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 1).

9 Nariadením (EÚ) 2017/625 sa zrušilo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá.

10 Články 109, 110 a 111 nariadenia (EÚ) 2017/625.

povinnosť možno splniť prostredníctvom zverejnenia výročnej správy, ktorú Komisii predkladá každý členský štát[11].

V nariadení o úradných kontrolách sa vyžaduje, aby Komisia[12] vykonávala v členských štátoch kontroly vrátane auditov a aby členské štáty prijali náležité následné opatrenia na nápravu nedostatkov zistených pri týchto kontrolách[13].

4. PRESKÚMANIE VÝROČNÝCH SPRÁV ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

4.1. Prijatie a preskúmanie výročných správ členských štátov

Členské štáty predložili svoje výročné správy za roky 2017 a 2018 podľa predchádzajúceho nariadenia o úradných kontrolách, ktoré bolo zrušené a nahradené súčasným nariadením o úradných kontrolách[14]. Základ tohto posúdenia tvorila odporúčaná štruktúra pre správy, ktorá je podrobne opísaná v usmerneniach Komisie a uplatniteľná na uvedené roky[15].

Výročné správy predložilo útvarom Komisie v rámci stanovenej lehoty relatívne málo členských štátov. Načas predložili svoje správy za roky 2017 a 2018 iba Česká republika, Estónsko, Fínsko, Lotyšsko, Litva a Slovenská republika. Niektoré krajiny predložili svoje správy veľmi neskoro, Komisia napr. dostala poslednú výročnú správu za rok 2017 v apríli 2019 a v júni 2020 jej stále nebola doručená jedna výročná správa za rok 2018.

Správy sa výrazne líšia z hľadiska prezentácie údajov aj povahy prezentovaných údajov. To sťažuje ich analýzu a porovnávanie a pre Komisiu predstavuje pri vypracúvaní tejto výročnej správy veľkú výzvu.

V súvislosti s ekologickou poľnohospodárskou výrobou sa Komisia zaoberala pripomienkami Európskeho dvora audítorov[16] a v nadväznosti na ne začala v roku 2018 členským štátom zasielať listy, v ktorých žiadala o objasnenie a dodatočné informácie k výročným správam týkajúcim sa ekologickej poľnohospodárskej výroby. Pokiaľ ide o vykazovaný rok 2017, list bol zaslaný 14 členským štátom a jednej krajine Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO). V prípade vykazovaného roku 2018 išlo o 24 členských štátov a jednu krajinu EZVO[17].

---

11 Článok 11 nariadenia (EÚ) 2017/625.

12 Článok 116 nariadenia (EÚ) 2017/625.

13 Článok 119 nariadenia (EÚ) 2017/625.

14 Článok 44 nariadenia (ES) č. 882/2004.

15 Rozhodnutie Komisie 2008/654/ES z 24. júla 2008 o usmerneniach na pomoc členským štátom pri príprave výročnej správy o implementácii jediného integrovaného viacročného národného plánu kontroly ustanoveného v nariadení (ES) č. 882/2004 (Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 56).

16 Pozri osobitnú správu č. 04/2019: Systém kontroly produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby sa zlepšil, niektoré výzvy však zostávajú.

17 2017: Belgicko, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Estónsko, Fínsko, Chorvátsko, Maďarsko, Taliansko, Litva, Luxembursko, Poľsko, Portugalsko, Švédsko, Nórsko; 2018: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Estónsko, Írsko, Grécko, Španielsko, Fínsko, Francúzsko, Chorvátsko, Maďarsko, Taliansko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Rakúsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko, Nórsko.

V nariadení o úradných kontrolách sa uvádza štandardný vzor výročných správ a členské štáty[18] ich budú musieť predložiť aj elektronicky. Nariadením o úradných kontrolách sa termín na prekladanie takýchto informácií a údajov predlžuje z 30. júna do 31. augusta. Podávanie správ o výsledku úradných kontrol, druhu a počte prípadov nedodržania predpisov a opatrení prijatých na zaistenie účinného fungovania plánov MANCP členských štátov elektronickými prostriedkami a jednotným spôsobom uľahčí Komisii analýzu a porovnávanie takýchto údajov v rámci členských štátov a medzi nimi.

4.2. Organizácia a vykonávanie úradných kontrol

Členské štáty zaviedli systémy úradných kontrol, ktoré im vo veľkej miere umožňujú zaistiť uplatňovanie právneho rámca prevádzkovateľmi potravinárskych a krmivárskych podnikov. S cieľom poukázať na niektoré výzvy a iniciatívy predstavené členskými štátmi sa ďalej zdôrazňujú osobitné aspekty týchto systémov.

4.2.1. Operačné a strategické ciele

Členské štáty by vo svojich plánoch MANCP mali vymedziť strategické ciele týkajúce sa organizácie úradných kontrol[19]. Menej ako tretina (Belgicko, Cyprus, Dánsko, Estónsko, Írsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko a Taliansko) však podala správu o osobitných kľúčových ukazovateľoch výkonnosti (KPI), ktoré použila pri posúdení účinnosti svojich úradných kontrol. Začlenením výsledkov takýchto KPI by sa umožnilo lepšie pochopenie toho, akým spôsobom každý členský štát používa výsledok kontrol na úpravu plánu MANCP podľa potreby.

Iné členské štáty podali všeobecnejšiu správu o tom, ako ich kontroly ovplyvňujú ciele. Napríklad Holandsko uviedlo, že na vymedzenie cieľov v oblasti programov úradných kontrol používa ukazovatele týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat. Príslušné holandské orgány takisto merali účinnosť kontrol prostredníctvom osobitných projektov, ako sú „Plán zlepšenia mäsového dodávateľského reťazca“, „Meď v krmive pre ošípané“ a „Monitorovanie dodržiavania pravidiel v bitúnkoch (červené mäso a hydina)“. Vo výročnej správe sa uvádzalo, že práce vykonané v roku 2017 týkajúce sa analýz cieľových skupín a vypracovania stratégií monitorovania v anticipácii posúdenia vplyvu poskytli lepší prehľad o dodržiavaní pravidiel, a tým aj o účinnosti úradných kontrol.

4.2.2. Plánované a prebiehajúce úradné kontroly

V súlade s právnymi predpismi EÚ by vnútroštátne orgány mali plánovať svoje úradné kontroly podľa identifikovaných priorít založených na riziku[20]. Aj keď všetky členské

---

[18] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/723 z 2. mája 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o štandardné vzory, ktoré sa majú používať vo výročných správach predkladaných členskými štátmi (Ú. v. EÚ L 124, 13.5.2019, s. 1); prijaté podľa článku 113 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 2017/625.

[19] Článok 42 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 110 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) 2017/625.

[20] Článok 3 ods. 1 a článok 43 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625.

štáty zdôraznili, že frekvenciu úradných kontrol vymedzujú prostredníctvom posúdení založených na riziku, neopísali použitú metodiku.

Orgány posudzovania zhody ako tretia strana udeľujú certifikácie európskym potravinárskym a krmivárskym podnikom v rámci niekoľkých súkromných systémov zabezpečovania kvality. Rakúsko, Belgicko, Dánsko, Holandsko a Spojené kráľovstvo podali správu o tom, akým spôsobom využívajú informácie z týchto systémov pri posudzovaní rizika. Napríklad Holandsko zorganizovalo stretnutia s vlastníkmi týchto systémov.

4.2.3. Osobitné kontrolné činnosti

Okrem plánovaných kontrolných činností členské štáty reagujú aj na problémy, ktoré vznikli počas osobitných kontrolných činností. Dánsko a Maďarsko oznámili, že keď bol počet pravidelných úradných kontrol nižší ako v predchádzajúcich rokoch, zvýšili počet osobitných kontrolných činností *ad hoc*.

V Holandsku sa na základe monitorovania založeného na riziku preukázalo, že cielené monitorovanie osobitných potravín, cielené inšpekcie dodržania pravidiel a kontrola mikrobiologického nebezpečenstva môžu mať svoje výhody a môžu prevádzkovateľom a spotrebiteľom poskytnúť rámec, z ktorého môžu vychádzať osobitné opatrenia.

V rokoch 2017 – 2018 sa väčšina členských štátov musela zaoberať následkami incidentu s fipronilom, ku ktorému došlo v Holandsku a ktorý viedol k stiahnutiu vajec a vaječných výrobkov z obehu v celej EÚ (tento problém je osobitne uvedený v správach Belgicka, Českej republiky, Dánska, Fínska, Francúzska, Maďarska, Talianska, Holandska a Poľska).

Viaceré členské štáty (Belgicko, Dánsko, Fínsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Malta, Holandsko, Španielsko, Švédsko, Slovinsko a Spojené kráľovstvo) uviedli ako oblasti, ktoré pre nich predstavujú osobitné výzvy, potravinové podvody a internetový predaj. Nová možnosť podľa nariadenia o úradných kontrolách týkajúca sa odoberania vzoriek tovaru ponúkaného na predaj na základe komunikácie na diaľku[21] a pravidlá o úrovni finančných sankcií za potravinové podvody[22] by mali členským štátom pomôcť pri presadzovaní práva v týchto oblastiach.

Estónsko, Fínsko, Nemecko, Poľsko, Rumunsko a Švédsko uviedli, že prítomnosť afrického moru ošípaných si vyžadovala značné oficiálne zdroje – v dotknutých krajinách na zvládnutie choroby a v ohrozených krajinách na zabránenie jej preniknutiu na ich územie a zaistenie jej včasného odhalenia.

[21] Článok 36 nariadenia (EÚ) 2017/625.

[22] Článok 139 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2017/625.

4.2.4. Zdroje

Členské štáty musia zabezpečiť, aby mali príslušné orgány dostatočné finančné zdroje na zabezpečenie personálu a iných zdrojov potrebných na vykonávanie úradných kontrol a iných úradných činností[23].

Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Fínsko, Nemecko, Grécko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko a Švédsko zdôraznili, že škrty v rozpočte viedli k zníženiu úrovne počtu zamestnancov, ktorá v niektorých prípadoch oproti predchádzajúcim rokom ďalej klesala, a k nedostatku finančných a/alebo materiálnych zdrojov. Fínsko, Nemecko, Grécko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko a Španielsko uznali, že sa im nepodarilo vykonať všetky úlohy naplánované vo svojich plánoch MANCP.

V Českej republike, vo Francúzsku a v Holandsku sa počty zamestnancov zvýšili s cieľom riešiť osobitné problémy, ako sú zdravie zvierat (africký mor ošípaných, vysokopatogénna aviárna influenza), zdravie rastlín (*Xylella fastidiosa*), potravinové podvody a príprava na brexit.

Malta, Španielsko a Švédsko uviedli ťažkosti pri prijímaní vhodne kvalifikovaných zamestnancov, pričom tomuto problému čelia aj prevádzkovatelia potravinových a krmivárskych podnikov.

Členské štáty oznámili, že hlavné stratégie, ktoré im pomáhali zmierniť znižovanie počtu zamestnancov, boli analýza údajov a zlepšené informačné systémy.

Príslušné orgány členských štátov považujú výmenu vedomostí s vnútroštátnymi odborníkmi (v rámci členských štátov a medzi nimi) za kľúčový prvok v zlepšovaní audítorských postupov. Všetky členské štáty uvítali iniciatívu BTSF.

4.3. Celkové dodržiavanie potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat a pravidiel pre ekologické poľnohospodárstvo

Vo výročných správach sa poskytujú informácie o prípadoch nedodržania predpisov, ktoré zistili príslušné orgány členských štátov v súvislosti s prevádzkovateľmi potravinových a krmivárskych podnikov, a analýza týchto prípadov.

4.3.1. Druhy nedodržania predpisov

Väčšina prípadov nedodržania predpisov, ktoré nahlásili príslušné orgány v jednotlivých členských štátoch, sa týkala nedostatkov v oblasti správnej hygienickej praxe, údržby infraštruktúry a toho, že prevádzkovatelia buď nevykonali vlastné kontroly, alebo nezaznamenali ich výsledky.

Presadzovanie práva v oblastiach distribúcie, predaja, označovania a používania pesticídov a označovania potravinových výrobkov určených pre konečného spotrebiteľa zostalo v členských štátoch takisto veľkou výzvou.

[23] Článok 26 nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 78 nariadenia (EÚ) 2017/625.

4.3.2. Analýza nedodržania predpisov

Výskyt prípadov nedodržania predpisov

V niektorých správach bol uvedený percentuálny podiel prípadov nedodržania predpisov. Používanie percentuálnych podielov na porovnávanie výkonnosti členských štátov môže byť zavádzajúce. Pri porovnávaní údajov členských štátov vysoký (vyšší) percentuálny podiel nahlásených prípadov nedodržania predpisov v danom členskom štáte nevyhnutne neznamená, že situácia je v tomto členskom štáte horšia. Naopak, môže naznačovať, že v danom členskom štáte existuje lepšie zacielenie kontrol a zdrojov, ktoré je založené na riziku. Lepšie cielené kontroly môžu viesť k vyššiemu počtu inšpekcií (a identifikovaných prípadov nedodržania predpisov).

Povaha rizika vyplývajúceho z nedodržania predpisov

Informácie týkajúce sa rizík spojených s prípadmi nedodržania predpisov zistenými počas úradných kontrol boli uvedené len v malom počte výročných správ.

Vo všeobecnosti sa riziká týkali možného šírenia chorôb zvierat alebo rastlín a/alebo ťažkostí pri zamedzení ich šírenia, straty vysledovateľnosti a nebezpečenstiev súvisiacich s bezpečnosťou potravín pre spotrebiteľov, ako sú alergény, otrava jedlom a chemická kontaminácia.

Hlavná/-é príčina/-y nedodržania predpisov

Väčšina členských štátov uviedla, že prevádzkovatelia potravinárskych podnikov stále dostatočne nerozumejú právnym požiadavkám. Prvky, ako sú časté striedanie pracovníkov, ťažkosti pri hľadaní kvalifikovaných zamestnancov a nedostatočná odborná príprava prispievajú k nedostatočnému vykonávaniu niektorých právnych požiadaviek prevádzkovateľmi.

Ako hlavná príčina prípadov nedodržania predpisov v oblasti infraštruktúry prevádzkovateľov sa uviedli aj menšie ziskové rozpätia.

4.4. Vnútroštátne systémy auditu

4.4.1. Interné a/alebo externé audity úradných kontrol

Na zaistenie súladu s nariadením[24] musia členské štáty vykonať audity v súvislosti s vlastnými systémami kontroly alebo si dať vykonať audity vlastnej činnosti.

Výročné správy členských štátov obsahovali obmedzené informácie o interných auditoch vykonaných v súvislosti so systémami úradných kontrol. Vo väčšine správ sa uvádza iba počet vykonaných auditov a všeobecné vyhlásenie o opatreniach nadväzujúcich na tieto (interné) audity. V žiadnej z výročných správ sa neuvádzali informácie o účinnosti systémov úradných kontrol.

[24] Článok 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 6 nariadenia (EÚ) 2017/625.

4.4.2. Audity a inšpekcie kontrolných orgánov

Členské štáty môžu delegovať niektoré zo svojich úradných kontrolných činností[25]. Vo väčšine členských štátov súkromné kontrolné orgány pôsobia v oblasti vykonávania auditov a certifikácií prevádzkovateľov potravinárskych podnikov podľa pravidiel pre ekologickú poľnohospodársku výrobu a označovanie výrobkov v rámci systémov kvality. Od príslušných orgánov sa vyžaduje, aby vykonávali audit týchto kontrolných orgánov[26].

V správach členských štátov sa neuvádzali informácie o kontrolách nad súkromnými kontrolnými orgánmi v prípadoch, keď existuje začlenenie certifikácie súkromných systémov zabezpečenia kvality do plánu úradných kontrol.

Podľa pravidiel pre ekologickú poľnohospodársku výrobu sa od členských štátov vyžaduje, aby vykonávali dohľad nad kontrolnými orgánmi, ktorým delegovali úlohy úradných kontrol, a podali Komisii správu o výsledkoch týchto auditov na účely dohľadu. Audity na účely dohľadu zahŕňajú kancelárske posúdenia, svedecké audity, v prípade ktorých príslušný orgán pozoruje inšpekciu kontrolného orgánu inšpektormi, revízne audity, pri ktorých príslušný orgán priamo vykonáva inšpekciu ekologických prevádzkovateľov s cieľom overiť dodržiavanie prevádzkových postupov kontrolného orgánu a posúdiť jeho účinnosť, a kontroly trhu. Príslušné orgány v prípade potreby ukladajú sankcie vrátane odobratia úloh delegovaných týmto orgánom.

4.5. Opatrenia na zabezpečenie účinnosti vykonávania národných plánov kontroly

4.5.1. Opatrenia na zabezpečenie dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych a krmivárskych podnikov a inými príslušnými výrobcami a vlastníkmi podnikov

Členské štáty vyvinuli nástroje, ako sú usmernenia, informačné kampane a odborná príprava, s cieľom pomôcť prevádzkovateľom potravinárskych podnikov dodržiavať nariadenia o bezpečnosti potravín. Napríklad Dánsko zaviedlo značku dobrých životných podmienok zvierat a „systém žltej karty“ s cieľom znížiť používanie antibiotík pri chove ošípaných.

Zlepšenie znalostí zamestnancov úradných kontrol a prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vedie k vyššej miere dodržiavania predpisov (napr. o mikrobiologickej kontaminácii, ako vymedziť trvanlivosť potravín a ako vykonať a pochopiť provokačné testy na prítomnosť baktérie *Listeria* v Holandsku).

Príslušné orgány dosiahli väčšiu transparentnosť vďaka úsiliu v oblasti komunikačných kampaní a kampaní na zvyšovanie informovanosti zacielených na spotrebiteľov. Holandsko oznámilo, že zverejňovanie výsledkov úradných kontrol viedlo k vyššej miere dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov.

---

[25] Článok 5 nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 28 nariadenia (EÚ) 2017/625.

[26] Článok 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 33 písm. a) nariadenia (EÚ) 2017/625.

4.5.2. Presadzovanie práva: opatrenia prijaté v prípadoch nedodržania predpisov

Členské štáty musia mať zavedené účinné, primerané a odrádzajúce sankcie[27].

Členské štáty uplatňovali rozličné opatrenia na presadzovanie práva, a to od ústnych a písomných upozornení, cez zabavenie a zničenie tovaru až po (dočasné) odstránenie alebo obmedzenie schválení prevádzkovateľov. Niektoré používali ako odrádzajúce opatrenie správne pokuty. Poslednou možnosťou zostalo postúpenie veci Súdnemu dvoru Európskej únie.

Fínsko a Luxembursko obmedzili prevádzkovateľom prístup k systémom finančnej podpory, zatiaľ čo Belgicko prevádzkovalo systém ohlásených úradných kontrol v potravinárskych podnikoch orientovaných na spotrebiteľa v mestách a výsledky zverejňovalo.

Rakúsko, Chorvátsko, Fínsko, Nemecko, Taliansko, Lotyšsko, Luxembursko, Malta a Portugalsko uviedli, že ich spolupráca s inými orgánmi (napr. daňový úrad, polícia) v oblasti potravinových podvodov sa v priebehu rokov zlepšila.

4.5.3. Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania útvarov vykonávajúcich úradné kontroly

Niekoľko členských štátov nahlásilo ako spôsoby zlepšenia účinnosti a efektívnosti úradných kontrol používanie (zlepšených) informačných systémov a techniky analýzy údajov. Ďalšími príkladmi opísanými v správach boli:

- používanie vedeckých inovácií, napr. v prípade analýzy výskytu ohnísk baktérie *Listeria* sekvencovanie celého genómu,
- akreditácia príslušných orgánov v súlade s medzinárodnými normami kvality, ako sú normy ISO pre systémy manažérstva kvality (ISO 9001), činnosť rôznych typov orgánov vykonávajúcich inšpekciu (ISO 17020) a požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu systémov manažérstva (ISO 17021),
- vytvorenie sietí kontroly v určitých špecializovaných odvetviach (napr. látky zlepšujúce vlastnosti potravín – ako sú prídavné látky v potravinách a potravinové príchute, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, kontrola vývozu) s cieľom posilniť úroveň právomocí zamestnancov úradných kontrol v rámci odvetvia, ako aj prevádzkovateľov.

4.6. Celková výkonnosť systému kontrol pri vykonávaní národných plánov kontroly

Členské štáty vo svojich výročných správach uvádzajú, že z celkového hľadiska majú systémy úradných kontrol zavedené a sú dostatočné. Väčšina takisto oznamuje plány s cieľom ďalej zlepšovať efektívnosť. Najčastejšie uvádzané prostriedky, ktorými by sa to dosiahlo, boli informačné systémy, analýza údajov, príručky kvality a odborná príprava.

[27] Články 54 a 55 nariadenia (ES) č. 882/2004 a články 137, 138 a 139 nariadenia (EÚ) 2017/625.

4.7. Zmeny plánu MANCP

Žiadny členský štát neoznámil osobitné zmeny svojho plánu MANCP. Jediné oznámené zmeny vychádzali z výsledkov úradných inšpekcií a informácií získaných z laboratórnych analýz potravinových a krmivových výrobkov.

5. KONTROLNÉ ČINNOSTI ÚTVAROV KOMISIE V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

5.1. Audity

Riaditeľstvo pre audity a analýzy v oblasti zdravia a potravín Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre zdravie a bezpečnosť potravín (GR SANTE) vykonáva činnosti overovania s cieľom skontrolovať, či sa právne predpisy EÚ v oblasti bezpečnosti potravín a krmív, zdravia zvierat, dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín, ekologického poľnohospodárstva a systémov kvality a v niektorých oblastiach ľudského zdravia[28] riadne vykonávajú a presadzujú. Na webovom sídle GR SANTE zverejňuje ročný pracovný program a aktualizáciu v polovici roka[29].

Riaditeľstvo vykonáva tieto kontroly pravidelne a v spolupráci s príslušnými orgánmi členských štátov.

Jednou zo zložiek auditov sú overenia na mieste, pri ktorých odborníci Komisie spolupracujú s príslušnými orgánmi, ktoré vykonávajú úradné kontroly. Odborníci členských štátov pravidelne pomáhajú odborníkom Komisie.

Cieľom kontrol Komisie je[30]:

- overiť uplatňovanie potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, zdravie rastlín a prípravky na ochranu rastlín,
- overiť fungovanie a organizáciu systémov národných kontrol a príslušných orgánov,
- vyšetrovať a zbierať informácie
    - o úradných kontrolách a postupoch presadzovania práva,
    - o závažných alebo opakujúcich sa problémoch s uplatňovaním alebo presadzovaním pravidiel,
    - súvisiace s núdzovými situáciami, objavujúcimi sa problémami alebo s novým vývojom.

Správy o jednotlivých auditoch sú verejne dostupné[31] na webovom sídle GR SANTE.

Počas rokov 2017 a 2018 riaditeľstvo pre audity a analýzy v oblasti zdravia a potravín vykonalo v členských štátoch celkovo 264 misií (najmä audity, ako aj návštevy krajín a zisťovacie misie[32]). Graf 1 poskytuje prehľad počtu misií podľa jednotlivých členských štátov.

---

28 Kontrolné činnosti v oblastiach ľudského zdravia sa nevykonávajú podľa nariadenia (ES) č. 882/2004 ani 2017/625, a preto nie sú v tejto správe zahrnuté.

29 K dispozícii na lokalite: https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en.

30 Článok 116 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625.

31 K dispozícii na lokalite: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm.

32 Pomocou auditov sa overuje vykonávanie úradných kontrol, zatiaľ čo návštevy krajín a zisťovacie misie sa používajú na získavanie informácií o niektorej krajine alebo téme vo viacerých členských štátoch.

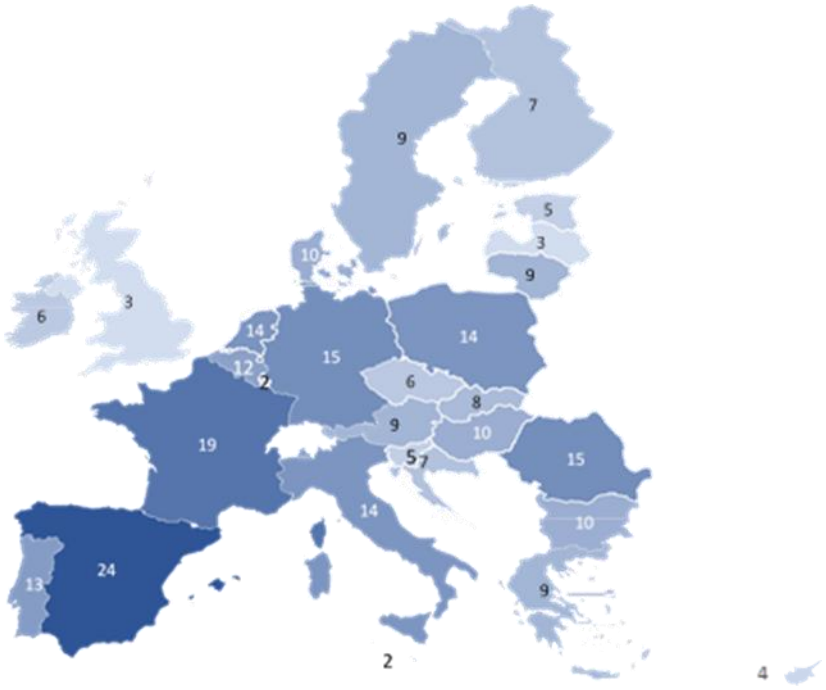

Graf 1: počet misií vykonaných v členských štátoch v rokoch 2017 – 2018

Graf 2 poskytuje prehľad o druhu misie podľa rôznych tém nariadenia o úradných kontrolách.

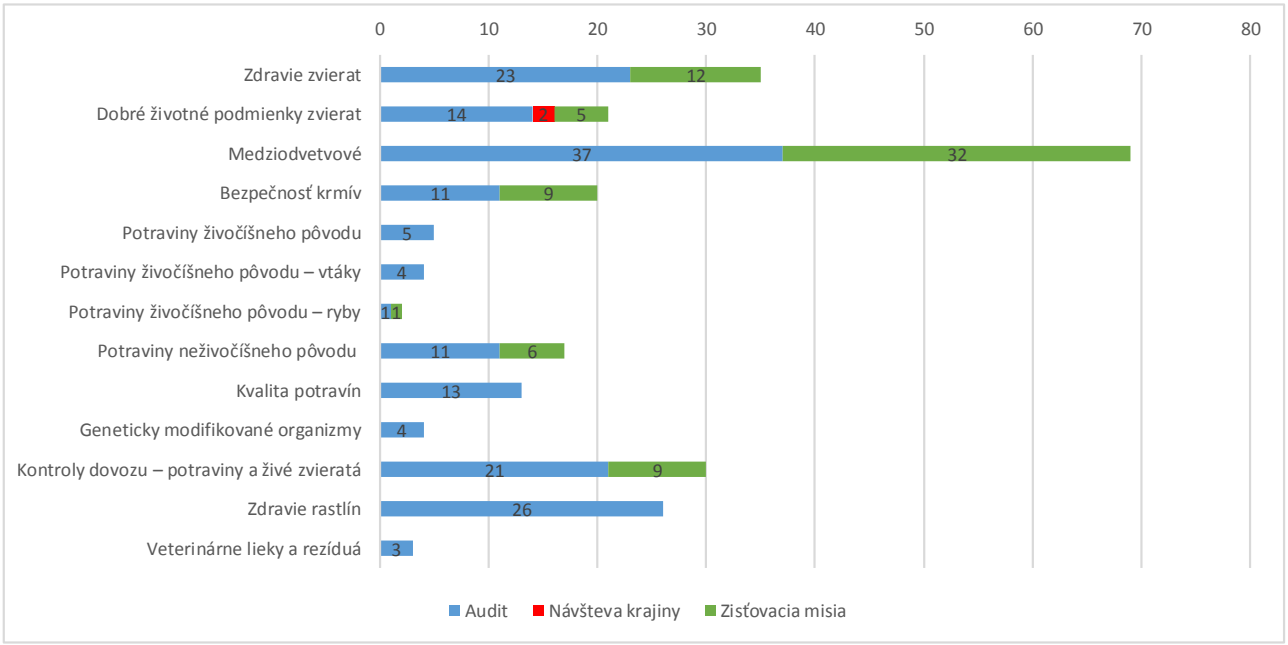

Graf 2: počet a druh misií vykonaných podľa jednotlivých tém v rokoch 2017 – 2018

5.1.1. Súhrnné správy

Komisia zverejňuje[33] aj súhrnné správy, v ktorých podáva prehľad oblasti, na ktorú sa vzťahuje séria auditov, a v ktorých sa konštatuje, čo vo vykonávaní kontrol a uplatňovaní právnych predpisov funguje a čo nie, a uvádzajú sa v nich príklady osvedčených postupov v členských štátoch. Tieto správy poskytujú základ pre konzultácie s odborníkmi členských štátov v rámci iniciatívy BTSF s cieľom diskutovať o spoločných identifikovaných problémoch a vymieňať si osvedčené postupy.

Komisia v rokoch 2017 a 2018 zverejnila 22 súhrnných správ o svojich kontrolných činnostiach v členských štátoch v oblastiach bezpečnosti a kvality potravín, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat a zdravia rastlín.

Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto správe[34], poskytuje podrobnejší opis niektorých hlavných oblastí, v ktorých Komisia vykonávala v rokoch 2017 a 2018 kontroly v členských štátoch.

5.1.2. Niekoľko bodov na zdôraznenie

Na základe série auditov vnútroštátnych systémov auditu sa zistilo, že výsledky týchto činností auditu prispievajú k zlepšeniu konzistentnosti a účinnosti úradných kontrol.

V oblasti bezpečnosti potravín zisťovacie misie v dôsledku incidentu s fipronilom prispeli k zlepšeniu nástrojov dostupných na úrovni EÚ pre riadenie podobných incidentov a zamedzenie ich šíreniu.

Séria auditov v súvislosti s úradnými kontrolami v oblasti označovania potravín (informácie pre spotrebiteľov a zdravotné a výživové tvrdenia), materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, potravín na priamu spotrebu a elektronického obchodu v rámci potravinového reťazca poukázala na to, že týmto oblastiam sa v plánoch úradných kontrol musí venovať väčšia pozornosť.

V oblasti zdravia zvierat boli hlavnými problematickými oblasťami, na ktoré Komisia prioritne zamerala svoje kontroly, epidémie afrického moru ošípaných a aviárnej influenzy.

Pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat, Komisia dokončila svoj projekt týkajúci sa prepravy zvierat po ceste a po mori. Aj keď sa v oblasti dobrých životných podmienok zvierat dosiahli viditeľné zlepšenia, stále pretrvávajú významné problémy. V súvislosti s námornou dopravou sa Komisia usiluje o spoluprácu s Európskou námornou bezpečnostnou agentúrou s cieľom zlepšiť dodržiavanie požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat na plavidlách na prepravu hospodárskych zvierat.

---

[33] K dispozícii na lokalite: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm.

[34] Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k správe: Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o celkovom fungovaní úradných kontrol uskutočňovaných v členských štátoch (2017 – 2018) s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat.

Dvojročný pracovný program o dobrých životných podmienkach ošípaných bol zameraný na postupy rutinného kupírovania chvosta, v prípade ktorého je dôsledné a jednotné presadzovanie práva stále veľkou výzvou.

Prostredníctvom dvoch auditov súvisiacich s monitorovaním antimikrobiálnej rezistencie v prípade komenzálnych a zoonotických baktérií sa zistilo viacero možných zlepšení zavedených opatrení.

Od roku 2013 ohniská nákazy spôsobenej baktériou *Xylella fastidiosa* spôsobili závažné hospodárske škody na olivových a mandľových plantážach v Taliansku a Španielsku. Patogén ohrozuje širokú škálu poľnohospodárskych, záhradníckych a lesných druhov v Európe. Cieľom pravidelných auditov v členských štátoch s ohniskami nákazy bolo overiť, či sa vykonávanými opatreniami zaisťuje eradikácia, alebo ak to nie je možné, zamedzenie šíreniu nákazy s cieľom minimalizovať jej ďalšie rozšírenie v EÚ.

Komisia zaznamenala isté zlepšenia v oblastiach povoľovania, uvádzania na trh a udržateľného používania prípravkov na ochranu rastlín (POR). Členské štáty však musia riešiť nedostatky v procese povoľovania POR, posudzovaní systémov integrovanej ochrany proti škodcom, preskúmaní národných akčných plánov a testovaní zariadení na aplikáciu pesticídov. Komisia v spolupráci s členskými štátmi začala proces stanovenia harmonizovaných ukazovateľov rizika[35] s cieľom odhadnúť vývoj rizík spojených s používaním prípravkov na ochranu rastlín.

Ďalšia oblasť, kde sa zistila potreba zlepšenia úradných kontrol členských štátov, súvisela s kontrolami biocídnych výrobkov, ktoré často nie sú povolené pre trhy, na ktorých sa používajú.

6. NÁSLEDNÁ ČINNOSŤ KOMISIE A PRESADZOVANIE PREDPISOV

6.1. Systematická činnosť v nadväznosti na odporúčania

Audity Komisie zvyčajne vedú k odporúčaniam nápravných opatrení. Od členských štátov sa vyžaduje, aby prijali potrebné opatrenia na nápravu nedostatkov[36] a opísali ich v akčných plánoch.

Prostredníctvom pravidelných spoločných stretnutí, ktoré sa nazývajú všeobecné následné audity, riaditeľstvo pre audity a analýzy v oblasti zdravia a potravín GR SANTE systematicky sleduje opatrenia prijaté príslušnými orgánmi v reakcii na odporúčania uvedené v audítorských správach. Tieto všeobecné následné audity zahŕňajú všetky „nevykonané“ odporúčania vo všetkých odvetviach a výsledky sa zverejňujú v profiloch krajín (pozri ďalej).

Tento postup bol stále účinný, keďže sa týkal veľkej väčšiny zistených nedostatkov.

---

[35] Článok 15 ods. 1 smernice 2009/128/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 71 – 86).

[36] Článok 45 ods. 3 a 5 nariadenia (ES) č. 882/2004 a článok 117 písm. a) a článok 119 písm. a) nariadenia (EÚ) 2017/625.

V malom počte prípadov, keď je výsledok auditu obzvlášť problematický, sa organizujú následné audity podľa jednotlivých odvetví nadväzujúce na opatrenia, ktoré musia bezodkladne vykonávať členské štáty.

Do konca decembra 2018 prijali členské štáty nápravné opatrenia alebo poskytli postačujúce záväzky na odstránenie nedostatkov v prijateľných termínoch:

- v prípade 96 % odporúčaní vyplývajúcich z auditov v rámci cyklu podávania správ v rokoch 2014 až 2016, ako aj

- v prípade 95 % odporúčaní vyplývajúcich z auditov v rámci cyklu podávania správ v rokoch 2015 až 2017[37].

Pre prípravu auditov a informovanú tvorbu politiky sú dôležité vedomosti o jednotlivých krajinách. Riaditeľstvo pre audity a analýzy v oblasti zdravia a potravín GR SANTE preto uchováva a zverejňuje profily krajín. Ich aktualizáciou sa zabezpečuje transparentnosť tohto procesu.

Tieto profily krajín sú verejne dostupné[38] a v prípade všetkých členských štátov poskytujú prehľad, pokiaľ ide o:

- päť posledných zverejnených audítorských správ,
- posúdenie Komisie v súvislosti s opatreniami prijatými členskými štátmi v reakcii na jej audity a odporúčania vyplývajúce z auditov,
- organizáciu kontrol v členských štátoch na základe informácií, ktoré poskytli,
- relevantné odkazy na webové sídla členských štátov, ktoré poskytli.

6.2. Podpora členských štátov

Komisia podporuje členské štáty v zlepšovaní ich spôsobilosti presadzovať právo EÚ, a to prostredníctvom sietí a odbornej prípravy.

6.2.1. Siete

Riaditeľstvo pre audity a analýzy v oblasti zdravia a potravín organizuje stretnutia viacerých sietí a pracovných skupín, ktoré tvoria úradníci z príslušných orgánov členských štátov a členských krajín Európskeho združenia voľného obchodu, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o európskom hospodárskom priestore, s cieľom diskutovať o vykonávaní určitých aspektov práva EÚ a o podpore ich vykonávania.

Od roku 2008 sa dve siete pravidelne stretávajú, aby si vymieňali skúsenosti s prípravou a vykonávaním plánov MANCP a podávaním správy o týchto plánoch a s vykonávaním vnútroštátnych systémov auditu (NAS) v súvislosti s úradnými kontrolami. V rokoch 2017 a 2018 sa sieť MANCP stretla deväťkrát. Stretnutia boli venované najmä

[37] Ukazovateľ následnej činnosti je založený na trojročnom pohyblivom cykle a zohľadňuje sa pri ňom čas, ktorý členské štáty potrebujú na vypracovanie akčného plánu ako odpoveď na odporúčania auditu, a čas potrebný na vykonanie opatrení.

[38] K dispozícii na lokalite: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm.

vypracovaniu a finalizácii štandardných vzorov pre výročné správy[39]. Jedno stretnutie podskupiny v roku 2018 bolo venované revízii usmernení k príprave plánu MANCP[40]. Sieť MANCP vypracovala aj elektronickú verziu štandardného vzoru pre výročné správy, nástroj „Podávanie výročných správ o úradných kontrolách – AROC“, s cieľom pomôcť členským štátom pripraviť sa na vykonávanie nariadenia o úradných kontrolách.

Sieť NAS sa počas rokov 2017 a 2018 stretla štyrikrát. Stretnutia uľahčili výmenu skúseností, spoločných problémov a identifikovaných osvedčených/najlepších postupov medzi členmi a sieť začala preskúmanie usmernení k vykonávaniu auditov[41].

Sieť národných kontaktných miest členských štátov pre ochranu zvierat počas prepravy (NCP) sa stretáva pravidelne od roku 2010, aby si vymieňala znalosti o spoločných problémoch a našla riešenie, ako počas prepravy vykonávať a presadzovať požiadavky na dobré životné podmienky zvierat. Od roku 2014 táto sieť vypracúva konsenzuálne sieťové dokumenty, ktoré poskytujú usmernenia k praktickému vykonávaniu požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat a identifikujú osvedčené postupy v prípade kontrol. V rokoch 2017 a 2018 sa sieť NCP stretla štyrikrát, aby diskutovala o zmenách výročných správ týkajúcich sa kontrol dobrých životných podmienok zvierat počas prepravy, prepravy neodstavených teliat a prepravy zvierat do krajín mimo EÚ a v extrémnych teplotách. Počas roka 2017 sieť NCP dokončila sieťový dokument o vývoze živých zvierat po ceste.

Pracovná skupina pre udržateľné používanie pesticídov sa v rokoch 2017 – 2018 stretla štyrikrát. Komisia v roku 2017 zverejnila svoju prvú správu o vykonávaní právnych predpisov v oblasti udržateľného používania pesticídov[42]. Skupina o tejto správe a o vykonávaní udržateľného používania pesticídov v jednotlivých členských štátoch, ako aj o preskúmaní ich pôvodných národných akčných plánov[43] intenzívne diskutovala. V roku 2018 sa diskusie zameriavali na harmonizované ukazovatele rizika, ktoré pripravila Komisia, environmentálne aspekty udržateľného používania pesticídov a výzvy, s ktorými sa členské štáty stretávajú pri vykonávaní integrovanej ochrany proti škodcom a jej posúdení na úrovni fariem.

Cieľom pracovných skupín pre formuláciu prípravkov na ochranu rastlín (POR) a pre presadzovanie právnych predpisov v tejto oblasti je riešiť hlavné nedostatky identifikované počas série auditov vykonaných od roku 2012 do roku 2016 v súvislosti s úradnými kontrolami týkajúcimi sa uvádzania POR na trh. Počas rokov 2017 a 2018 sa zorganizovalo jedno stretnutie pracovnej skupiny pre formuláciu a analýzu POR, ktoré

---

39 Nariadenie (EÚ) 2019/723 (Ú. v. EÚ L 124, 13.5.2019, s. 1 – 31).

40 Rozhodnutie Komisie 2007/363/ES (Ú. v. EÚ L 138, 30.5.2007, s. 24 – 49).

41 Rozhodnutie Komisie 2006/677/ES (Ú. v. EÚ L 278, 10.10.2006, s. 15 – 23).

42 Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o národných akčných plánoch členských štátov a o pokroku vo vykonávaní smernice 2009/128/ES o udržateľnom používaní pesticídov.

43 Členské štáty boli povinné prijať národné akčné plány na vykonávanie udržateľného používania pesticídov prvýkrát do novembra 2012. Tieto plány by mali obsahovať kvantitatívne ciele, úlohy, opatrenia a harmonogramy na zníženie rizík a vplyvov používania pesticídov. Tieto plány by sa mali prehodnocovať aspoň každých päť rokov.

bolo zamerané na vypracovanie referenčných dokumentov s cieľom poskytnúť členským štátom usmernenie k analytickej stratégii a interpretácii analytických výsledkov. Pracovná skupina pre presadzovanie právnych predpisov v oblasti POR sa stretla dvakrát v roku 2017 a raz v roku 2018. Jedno z týchto stretnutí malo podobu workshopu a bolo zamerané na riešenie úradných kontrol vo veľkoskladoch, kontroly dovozu v prístavoch a inšpekcie výrobcov prípravkov na ochranu rastlín. Tým sa členským štátom poskytol užitočný základ na zlepšenie činností inšpekcie v tejto oblasti.

6.2.2. Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny (BTSF)

BTSF je iniciatíva Komisie, ktorej cieľom je organizovať odbornú prípravu pre zainteresované strany v oblastiach potravinového práva, krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, ako aj pravidiel pre zdravie rastlín, ekologické poľnohospodárstvo a systémy kvality v EÚ. Na základe výsledku kontrol (t. j. auditov) Komisie sa prispieva k identifikácii potrieb v oblasti odbornej prípravy. Program BTSF[44] v rokoch 2017 a 2018 zahŕňal workshopy zamerané na rozličné témy, ako sú prevencia a kontrola antimikrobiálnej rezistencie, pripravenosť veterinárnych služieb na prírodné katastrofy a odborná príprava v oblasti interných auditov.

6.3. Presadzovanie práva

Ak členský štát poruší právo EÚ, Komisia určí vhodné opatrenia podľa jednotlivých prípadov v súlade s jej prístupom: „Právo EÚ: lepšie výsledky pomocou lepšieho uplatňovania práva“[45]. Tieto opatrenia môžu zahŕňať kontakty s orgánmi členských štátov na primeranej úrovni, ktorých cieľom je zabezpečiť správne uplatňovanie práva EÚ, alebo dokonca začatie výmen a/alebo konania o nesplnení povinnosti v rámci projektu EU Pilot v prípadoch, keď existuje jasný a pevný právny základ a keď boli vyčerpané všetky ostatné spôsoby na podporu dodržiavania predpisov. V oblasti bezpečnosti potravín nástroje na presadzovanie práva iné ako v prípade nesplnenia povinnosti zahŕňajú aj uloženie ochranných a bezpečnostných opatrení. Môže ísť o preventívne opatrenia týkajúce sa obchodovania so zvieratami, s rastlinami alebo potravinárskymi a krmivovými výrobkami a ich premiestňovania alebo o prijatie bezpečnostných opatrení v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Prvou líniou opatrení je list na vysokej úrovni adresovaný príslušnému členskému štátu, ktorý je v prípade potreby doplnený fázou pred začatím súdneho konania a fázou súdneho konania v súvislosti s postupom v prípade nesplnenia povinnosti[46].

V rokoch 2017 a 2018 bol na Súdny dvor Európskej únie predložený jeden prípad nesplnenia povinnosti v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o úradných kontrolách. Komisia sa v máji 2018 rozhodla predložiť Súdnemu dvoru EÚ prípad

---

[44] Pre výročné správy o iniciatíve BTSF pozri https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm.

[45] Pozri https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_en.

[46] Článok 258 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Talianska, pretože primerane nezabránilo ďalšiemu šíreniu karanténneho škodlivého organizmu *Xylella fastidiosa* v regióne Apúlia[47].

7. ZÁVERY

EÚ má pevný legislatívny rámec na kontrolovanie bezpečnostných rizík v rámci dodávateľského reťazca. Vnútroštátne orgány členských štátov vo svojich výročných správach týkajúcich sa úradných kontrol poukázali na to, že prostredníctvom organizácie úradných kontrol pokračujú v plnení svojej významnej úlohy monitorovania a overovania toho, či sa príslušné požiadavky Únie účinne dodržiavajú a presadzujú.

V sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie sa poskytujú podrobné informácie o kontrolách Komisie vykonaných v členských štátoch s cieľom overiť, či členské štáty riadne vykonávajú a presadzujú požiadavky Únie v oblastiach potravinového a krmivového práva, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín a prípravkov na ochranu rastlín. Výsledky týchto kontrol ukazujú, že členské štáty majú celkovo zavedené potrebné systémy kontrol, ktoré zabezpečujú všeobecne prijateľnú úroveň dodržiavania predpisov. Pomocou kontrol Komisie sa však pokračuje v identifikácii nedostatkov úradných kontrol a zdôrazňuje, že stále existuje priestor na zlepšenie.

Ľahostajný postoj voči bezpečnosti potravín sa vždy vypomstí a keď sa tak stane, môže ohroziť nielen verejné zdravie, ale aj ovplyvniť dôveru našich občanov, ako aj našich obchodných partnerov v potravinový systém EÚ ako celok. Vo vzťahu k bezpečnosti potravín nemôže existovať žiadny pocit uspokojenia a všetky plánované kontrolné činnosti, ktoré sú stanovené v plánoch MANCP členských štátov, sa musia vykonať. Vo výročných správach za roky 2017 a 2018 sa však opäť zdôrazňuje, že veľa členských štátov čelí výzvam, ako zabezpečiť primerané finančné prostriedky na vykonávanie potrebných úradných kontrol.

Systematická následná činnosť odporúčaní auditu poukazuje na to, že členské štáty vo všeobecnosti prijímajú vhodné nápravné opatrenia na riešenie zistených nedostatkov. Vo výročných správach sa navyše zdôrazňuje pretrvávajúce úsilie členských štátov zlepšiť efektívnosť a účinnosť ich kontrol, najmä prostredníctvom lepších informačných systémov, analýzy údajov, príručiek kvality a odbornej prípravy.

Prijatím nariadenia o úradných kontrolách sa zaviedli významné zmeny, ktoré prispejú k zlepšeniu úradných kontrol.

S cieľom zabezpečiť koherentnosť plánov MANCP musia členské štáty určiť jeden orgán, ktorého úlohou bude koordinovať ich prípravu a získavanie informácií o ich vykonávaní, preskúmaní a aktualizácii. V plánoch MANCP sa stanovia strategické ciele a spôsob, akým sa tieto priority odrážajú v stanovení priorít úradných kontrol a prideľovaní prostriedkov.

[47] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3805.

Pokiaľ ide o transparentnosť, v nariadení o úradných kontrolách sa vyžaduje, aby sa plány MANCP sprístupňovali verejnosti. Okrem toho majú členské štáty možnosť splniť požiadavky na transparentnosť tým, že zverejnia svoju výročnú správu.

Zavedenie nového štandardného vzoru pre výročné správy, ktoré majú predložiť členské štáty, uľahčí získanie porovnateľných informácií a údajov o úradných kontrolách členských štátov v rámci celého agropotravinového reťazca EÚ a prispeje k hladšiemu vypracúvaniu a zverejňovaniu výročnej správy Komisie.

Na základe partnerskej spolupráce Komisia zostáva odhodlaná podporovať členské štáty v tom, aby neustále zlepšovali svoje systémy úradných kontrol prostredníctvom sietí a iniciatívy BTSF.